

**БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
ИНСТИТУТ ЗА ИКОНОМИЧЕСКИ
ИЗСЛЕДВАНИЯ**

1040 София, ул. „Аксаков“ № 3
тел.: (02) 810 40 10, (02) 810 40 18
факс: (02) 988 21 08
e-mail: ineco@iki.bas.bg, <http://www.iki.bas.bg>

**BULGARIAN ACADEMY OF SCIENCES
ECONOMIC RESEARCH
INSTITUTE**

3 Aksakov Str., 1040 Sofia, Bulgaria
tel.: (+359 2) 810 40 10, (+359 2) 810 40 18
fax: (+359 2) 988 21 08
e-mail: ineco@iki.bas.bg, <http://www.iki.bas.bg>

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

**ИНСТИТУТ ЗА ИКОНОМИЧЕСКИ
ИЗСЛЕДВАНИЯ**

О Т Ч Е Т

(извлечение)

за дейността през 2025 г.

**януари 2026 г.
София**

1. ПРОБЛЕМАТИКА НА ЗВЕНТО

1.1. Преглед на изпълнението на целите на звеното, оценка и анализ на постигнатите резултати и на перспективите на звеното в съответствие с неговата мисия и приоритети, съобразени с утвърдените научни тематики

В съответствие със стратегическите и оперативните цели, заложи в *мисията* и *приоритетите* на научноизследователската дейност на ИИИ при БАН, през 2025 г. Институтът утвърждава позициите си на национален академичен център с признати научни постижения и високо ценени компетенции за експертно приложение на научни знания чрез доклади, становища и консултации в областта на стопанската политика и практика.

Научната тематика и дейност на Института са съобразени с динамично променящите се реалности в икономиката и актуални обществени предизвикателства. Постигнатите научни и научно-приложни резултати са насочени към развитие на теоретико-методологични знания, изследване на конкретни стопански проблеми, предлагане на възможни решения, прогнозиране на очаквани ефекти, извеждане на препоръки.

В изследователските проекти на ИИИ при БАН се открояват анализи и оценки на важни за обществото социално-икономически проблеми, свързани с обективното състояние и тенденциите, възможните перспективи и политики, като: оценки и средносрочни прогнози за икономическото развитие на България; фундаментални фактори на ценообразуването в българската икономика; зелена и кръгова икономика за устойчиво развитие; климатичните рискове от прехода към нисковъглеродна икономика; енергийна бедност, гъвкавост на социалната подкрепа, здравеопазване; публично финансиране на образованието; човешки капитал и социално-икономическо сближаване с ЕС; регионална динамика и различия; взаимовръзки между балканските икономики; въглищни райони след края на въгледобива; устойчивост на българските нефинансови предприятия; корпоративно управление на държавните предприятия и земеделските кооперации и други.

Утвърдените теми от Научния съвет на ИИИ-БАН отразяват богатия и разнообразен научен потенциал и изследователските компетенции на академичния състав. През 2025 г. са завършени 7 проекта от научноизследователската програма на ИИИ при БАН. Със срок на изпълнение през 2026 и 2027 г. са 17 научноизследователски проекта.

През 2025 г. Институтът е *водеща организация* или *съизпълнител* при осъществяването на 15 научни и научно-приложни проекта с външно финансиране: по оперативни програми на структурните фондове (вкл. ПВУ) – 2 бр.; по други Европейски и международни програми и фондове – 2 бр.; по договори с министерства и други ведомства – 3 бр.; по договори с МОН, вкл. по Фонд Научни изследвания – 7 бр.; по линия на международното сътрудничество в рамките на междуакадемични договори и споразумения – 1 бр.

Значимостта на резултатите, за която може да се съди по нарастващата публикационна активност и цитируемост на публикациите, по търсеното сътрудничество от редица външни партньори и признатата експертиза от потребителите, е доказателство за изследователските умения на учените в Института и разкриват добра перспектива за бъдещи успешни проектни участия на звеното в конкурсите по национални и международни програми.

ИИИ при БАН е сред водещите институции в България по публикации и цитирания, регистрирани в световната база данни в областта на икономическите науки Research

Papers in Economics (RePEc). Академичният състав публикува своите изследвания в национални и международни научни издания, вкл. реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация, а чрез цитирания от български и чуждестранни автори публикациите придобиват популярност и значимост. През 2025 г. са излезли от печат 96 публикации на учени от Института (Приложение Г към отчета) и са регистрирани 277 цитирания на научните им публикации (Приложение Д към отчета). Добър атестат за разпространяване на научното знание от учените от Института са публикациите, регистрирани в Българския портал за отворена наука – 205 бр.

ИИИ при БАН е издател на висококачествена научна продукция – специализирани монографии и сборници, две реномирани научни списания „Икономически изследвания“ и „Икономическа мисъл“.

ИИИ при БАН поддържа партньорство с редица чуждестранни академични институции – има подписани споразумения за сътрудничество с институти от национални академии и висши училища от Италия, Полша, Словакия, Румъния, Виетнам, Китай, Корея, Кипър, Армения, Турция и други. Успешно продължава работата на създадения към Института Ресурсен център за икономически изследвания на Азия. През 2025 г. Институтът е официално приет за член на международната мрежа Sustainable Development Solutions Network (SDSN) – инициатива под егидата на ООН, която обединява университети, научни институти и експерти от цял свят в подкрепа на изпълнението на Целите за устойчиво развитие (SDGs).

През 2025 г. в Института са обучавани 5 български докторанти, като един от тях е отчислен с право на защита. ИИИ при БАН осигурява на докторантите необходимите условия за пълноценна квалификация, научна работа и публикационна активност.

През 2025 г. ИИИ при БАН е организатор и съорганизатор на 5 национални и международни научни форуми, в които участват представители на българската и международната академична общност, държавната администрация, бизнеса и НПО. На традиционната международна конференция на Института „Икономическо развитие и политики: реалности и перспективи. Устойчивост в условия на глобални промени“ се дискутираха актуални тенденции, предизвикателства, рискове и социално-икономически последици за развитието на икономиката и обществото в национален и международен план в контекста на глобалните икономически промени и устойчивостта. Учени от Института представиха свои изследвания на над 50 национални международни научни форуми в страната и в чужбина.

1.2. Изпълнение на Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017-2030 – извършени дейности и постигнати резултати по конкретните приоритети

Разработваните в Института научноизследователски проекти и комплексни експертизи са обвързани по своя научен замисъл и социална значимост с реализирането на Националната стратегия за развитие на научните изследвания в България 2017-2030 (НСРНИ), чиято цел е превръщането на науката във фактор за развитие на икономика, базирана на знанието и иновациите. В съответствие с Националната стратегия се изпълнява Стратегия за научно развитие на Института за икономически изследвания при БАН за периода 2018-2030 г.

Съдържанието и приоритетната насоченост на научните изследвания на ИИИ на БАН, съответстващи на Приоритетите на научноизследователската дейност на Института за периода 2021-2030 г., отразяват както потребностите на българската социално-

икономическа реалност, така и изискванията към съвременната наука в европейски и световен аспект. Развитието на научните изследвания на нивото на модерното научно познание се възприема от Института като необходимо конкурентно предимство в икономическата наука.

Научните разработки надхвърлят чисто икономическото измерение на изследваната проблематика и чрез прилагането на интердисциплинарен подход предлагат решения, съобразени с целите на Националната стратегия: постигане на икономически растеж и значително подобряване качеството на живот в страната; засилване на отговорността на българската наука към обществото и повишаване на общественото доверие към науката; издигане на международния авторитет на страната в областта на науката.

В Института се извършват изследователска и експертна дейности, съответстващи на *научните приоритети*, обвързани с *актуални обществени предизвикателства*:

- икономическо развитие и растеж, макроикономическа стабилност;
- повишаване конкурентоспособността и продуктивността на икономиката;
- социална подкрепа и ограничаване на бедността;
- реализация на кръгова и зелена икономика;
- устойчиво развитие;
- енергия и енергийна ефективност, вкл. електроенергийна ефективност;
- корпоративното управление;
- регионално развитие;
- икономическата конвергенция.

В изпълнение на НСРНИ в Република България 2017-2030, една от основните задачи пред Института е създаването на условия за привличане и задържане на младите таланти в България чрез различни форми на изява на младите учени:

- включване в колективни проекти – международни и с национално значение;
- консултиране и ръководство на новоназначени асистенти;
- участие в международни и национални научни форуми;
- реализиране на публикации в специализирани научни издания.

В съответствие с НСРНИ в Република България 2017-2030, ИИИ на БАН:

- стимулира кариерното развитие на учените, основано на високо ниво на научните изследвания;
- насърчава публикационната активност на учените, с акцент върху международни издания с рефериране и индексирание в световноизвестни бази данни с научна информация, вкл. с импакт фактор и ранг;
- развива двустранното сътрудничество и международното партньорство като важни стратегически аспекти за академично развитие на учените и възможност за ползване на съвременни научни инфраструктури.

1.3. Полза/ефект за обществото от извършваните дейности

Важен критерий при избора и утвърждаването на темите от научноизследователската програма на ИИИ при БАН е потенциалната полза за обществото от тяхното разработване и приложимостта на постигнатите резултати. В отговор на потребностите на обществото от нови знания и иновативни подходи, в Института се извършват научни и научно-приложни изследвания, които обясняват закономерностите и съвременните специфики на икономическото развитие, аргументират адекватни мерки и политики, предлагат модерни подходи на управление, насърчават ново мислене и възприемане на икономическата реалност.

Научните разработки обхващат различни аспекти на икономическите отношения в страната, както и със страни от и извън ЕС; дават обективни оценки на състоянието и прогнози за развитието на българската икономика и българските предприятия, на реалния и финансовия сектори; на пазара на труда; на доходите и социалната защита; на ролята на международните икономически и финансови институции за България; на регионалната икономическа ефективност и системата на местните финанси, и други.

През 2025 г. учени от Института изпълняват проекти, финансирани по програми и фондове от национални и международни институции, във връзка с общественозначими научни търсения, финансирани по оперативни програми на структурните фондове; от европейски и международни програми и фондове; от национални фондове; по договори с министерства и други ведомства; междуакадемични споразумения; и други.

Изследователската дейност на учените от ИИИ при БАН съдържа експертни анализи и рационални решения на важни социално-икономически проблеми, които вълнуват българското общество и могат да намерят ефективно приложение в работата на управленските органи на различно равнище, в рамките на законодателната, изпълнителната и местната власт. Конкретните предложения и препоръки с приложен характер, направени в научните разработки, са в полза на обществото и кореспондират с потребностите на централната и местната администрация, бизнеса и неправителствения сектор.

Сътрудничеството на Института с национални и чуждестранни научни институции и висши училища, разработването и реализирането на съвместни проекти в рамките на междуакадемични договори и споразумения повишава неговите авторитет, влияние и значимост в национален и международен план.

През изминалата година академични служители на ИИИ при БАН активно запознаваха обществото с резултатите от своята научноизследователска дейност, като участваха в пресконференции, в радио и телевизионни предавания, канени са за интервюта от различни медии, изнасяха публични лекции. Общият брой на публичните лекции, медийните и обществените изяви е 86.

1.4. Взаимоотношения с други институции

Институтът изготвя научни експертизи за държавни и общински институции, бизнес структури и неправителствения сектор. Учени участват в разработването, актуализацията и оценяването на национални стратегически документи, изготвят експертни анализи, оценки и становища в отговор на заявени потребности; работят по съвместни проекти.

Институтът има подписани 14 двустранни договори за сътрудничество с чуждестранни академични институции и 14 с национални институции.

През изминалата 2025 г. учени от ИИИ на БАН са привлечени за членове на работни групи и комисии като експерти и консултанти на публично-административни органи от различни области и нива: наднационално ниво – Европейска комисия; ЕИСК; СЗО, DG GROW, DG EMPL, SGI Europe, IMF, ALLEA; национално ниво – НС, МС, ИСС, МОН, МИИ, МТСП, МРРБ, МТС, НАОА, НСИ, ФНИ, АИКБ, БФБ; регионално ниво, предимно общински институции и местна власт.

Представители на академичния състав на Института преподават в редица университети и висши училища, в бакалавърски и магистърски програми: СУ „Св. Кл. Охридски“, ПУ „П. Хилендарски“, УНСС, ВСУ „Черноризец Храбър“, УЗФ, МВБУ-Ботевград, НБУ, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, University of Central Lancashire, Cyprus Campus. С някои от посочените висши учебни заведения Институтът има подписани договори за партньорство.

Изследователските постижения на ИИИ при БАН през 2025 г. са резултат от продуктивна общественоразнообразна научна, експертна, учебна, публикационна и издателска дейност, съобразена със стратегическите и нормативните документи на Института и БАН, и финансирана, наред с бюджетната субсидия, от национални и международни институции, от бизнеса и неправителствени организации.

1.5. Общонационални и оперативни дейности, обслужващи държавата

1.5.1. Практически дейности, свързани с работата на национални, правителствени и държавни институции, индустрията, енергетиката, околната среда, селското стопанство, национални културни институции и др. (относими към получаваната субсидия)

Дейностите на учените от ИИИ при БАН, обслужващи държавата, се осъществяват чрез участие в експертни съвети, комисии, работни групи и други експертни органи към **национални правителствени и държавни институции**:

*Комисия по демографската политика, децата и семейството към **НС**; Работна група 22 "Здравеопазване" към **МС**, Междуведомствена работна група по демографските въпроси, доходи и жизнено равнище, Национален координационен съвет по корпоративна социална отговорност към **МТСП**; Национален икономически консултативен съвет към **МИИ**, Комитет за наблюдение на Оперативна програма „Транспортна свързаност 2021-2027г.“ към **МТС**; Междуведомствена работна група за избор на нов обхват на регионите от ниво 2 (NUTS 2) към **МРРБ**; Постоянната комисия по стопански науки и управление, експертни групи за оценяване към **НАОА** и други.*

Осъществяваните експертизи и консултации, разработените доклади и писмени становища допринасят за разрешаването на актуални проблеми на социално-икономическото развитие на страната, за утвърждаване на ролята и за признание на компетентността на учените от Института да предлагат решения по важни въпроси от стопанската практика.

Внимание заслужава участието на учени от ИИИ при БАН в изработването и предоставянето на експертизи в помощ на институции и органи на управление. Експертни доклади по писмена заявка и становища са разработени за: МЕУ, МОН, КАЕ към МОН, МИИ, МТСП, МРРБ, МЗ, НАОА, ИСС и други.

Учените от ИИИ при БАН извършват разнообразна рецензионна дейност за национални и международни научни издания, като членове на научни журита, редакционни съвети и колегии, рецензират научни монографии/ книги и научноизследователски проекти.

1.5.2. Проекти, свързани с общонационални и оперативни дейности, обслужващи държавата и обществото, финансирани от национални институции (без Фонд „Научни изследвания“), програми, националната индустрия и пр.

СИСТЕМА ЗА МОНИТОРИНГ НА ДИНАМИКАТА НА ОСНОВНИТЕ ЦЕНООБРАЗУВАЩИ ФАКТОРИ НА ИКОНОМИКАТА НА БЪЛГАРИЯ.

Ръководител: проф. д-р Даниела Бобева

Проектът е възложен от Министъра на икономиката и индустрията.

Възлагането на проекта е свързано с вземането на решението от 8 юли 2025 г. за присъединяване на Р България към еврозоната и цели да подпомогне правителството при оценката на ролята на факторите на производствените цени в общата динамика на цените на дребно. Разработката предоставя информация и анализ на динамиката на цените на основните фактори на производство на българската икономика. Проследяват се 33 показатели, чрез събиране и обработване на информация от световни стокови борси, български официални и борсови данни за съответната продуктова категория, обединени в девет продуктови групи.

За първи път е създаден и наблюдаван индекс на ценовите фактори в българската икономика и е изготвен анализ на производствените фактори за толкова кратък период от време – на седмична база. Текущо са предоставяни 24 броя седмични бюлетини на министрите на икономиката и индустрията, на финансите, на Министерски съвет, Комисията за защита на конкуренцията и други държавни органи. В края на 2025 е направен обобщаващ анализ и набелязани 11 препоръки към органите на държавното управление, които бяха приложени на практика.

Институт за икономически изследвания при БАН

Министерство на икономиката и индустрията

Седмичен бюлетин за информация и анализ на динамиката на цените на основните фактори на производство на българската икономика

ОПОВЕСТЯВАНЕТО НА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ЕКОЛОГИЧНИТЕ, СОЦИАЛНИТЕ И УПРАВЛЕНСКИТЕ (ESG) АСПЕКТИ НА ДЕЙНОСТТА НА БЪЛГАРСКИТЕ ДРУЖЕСТВА

Ръководител: проф. д-р Даниела Бобева

Проектът е възложен от Българска фондова борса в качеството на инициатор и координатор на „Зеления център за устойчиви финанси и енергетика“, който се утвърди като национален think tank за политики в областите на устойчивото развитие.

Проектът цели да се изследва и оцени текущото състояние на отчитането на екологичните, социалните и управленските въпроси от държавните предприятия. Анализът и заключителният доклад нямат аналог в българската специализирана литература и политиката в тази област в България.

Разработена е собствена методология и съставен индекс, който е новост в българската и международната литература. От функциониращите около 265 държавни предприятия е направена извадка от 50 държавни предприятия, за които е извършен дълбочинен анализ по 24 показателя и оценена стойността на съставния индекс за оповестяване в различните икономически сектори. Резултатите са представени пред държавните органи и могат да послужат като основа за бъдещи стратегии за адаптация на държавните предприятия към новите регулации в областта на устойчивостта. Постигнатите резултати имат важно значение за повишаване на обществената и инвеститорска ангажираност с темата за ESG. Конкретните препоръки са насочени към насърчаване на по-добри практики и подобряване на екологичната, социалната и корпоративната отговорност на сектора на държавните предприятия.

Доклад за текущото състояние на отчитането на екологичните, социалните и управленските въпроси от държавните предприятия

2. РЕЗУЛТАТИ ОТ НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ ПРЕЗ 2025 г.

2.1. ЕДНО най-значимо научно постижение

ГЪВКАВОСТ НА СОЦИАЛНАТА ПОДКРЕПА В УСЛОВИЯТА НА КРИЗИ (ОПИТ И УРОЦИ ОТ ПЕРИОДА НА COVID-19 ПАНДЕМИЯТА 2020-2022 г.)

Ръководител на проекта: проф. д-р Георги Шопов

В проекта е оценена способността на системата за социална подкрепа (ССП) в България да реагира ефективно в условията на мащабна криза. Пандемията от COVID-19 е използвана като емпирична основа за оценка на устойчивостта, адекватността и адаптивността на основни елементи на ССП – здравеопазване, социално и пенсионно осигуряване, обезщетения за безработица, социално подпомагане и социални услуги. Изследвани са нормативните промени, институционалните реакции и ефектите от приложените мерки през периода 2020-2022 г. За пръв път е въведено и приложено понятието „гъвкавост на системата за социална подкрепа“, разглеждано като вътрешно свойство на системата и ключов компонент на адаптивната социална защита. Научната значимост на проекта се изразява в концептуалното развитие на теорията за социалната защита чрез оригинално дефиниране и операционализиране на гъвкавостта на ССП като аналитична категория. Разработеният подход създава основа за бъдещи изследвания на подобни защитни системи, функциониращи при външни шокове. Извършена е обективна оценка на функционирането на ССП по време на кризата и са формулирани конкретни насоки за подобряване на институционалната готовност, координацията и адаптивността на социалните политики в кризисна среда. Резултатите са приложими при планиране и управление на бъдещи кризисни ситуации.

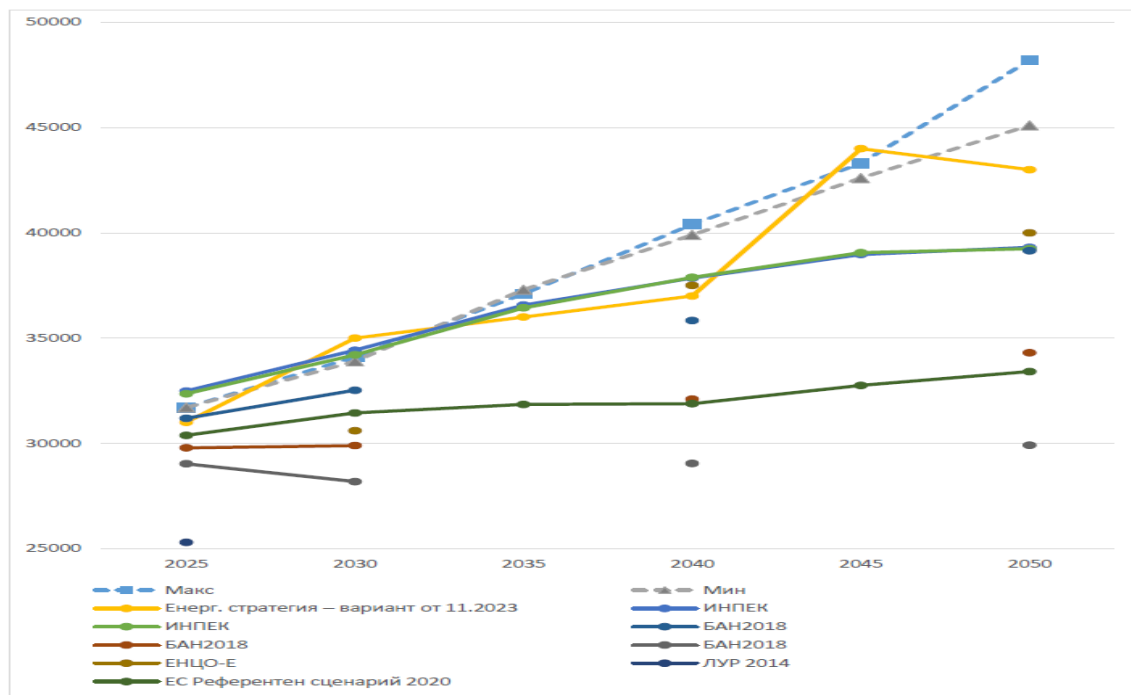
Координирана гъвкава социална подкрепа при кризи

2.2. ЕДНО най-значимо научно-приложно постижение

БЪЛГАРСКАТА ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА В КОНТЕКСТА НА „ЗЕЛЕНИЯ ПАКТ“

Ръководител на проекта: проф. д-р Александър Тасев

В проекта е разработен и приложен аналитичен подход за комплексна оценка на политиките на ЕС, свързани със „Зеления пакт“, а именно – едновременно съпоставяне, от една страна, на целите, инструментариума (свободния пазар на електроенергия и пазарът на въглеродни емисии) и новите ВЕИ технологии, и от друга страна, на неотменните изисквания за нормално функциониране на електроенергийната система – балансираност, системна свързаност, сигурност на доставките и достъпна цена на електроенергията. Този подход осигурява обосновано да се изведат съществени системни недостатъци на използвания инструментариум и на новите технологии, които са в основата на неуспешното развитие на „Зелената сделка“ и са причина за сериозните предизвикателства пред развитието на електроенергетика на България. Идентифицирани са основни слабости в пазарния модел за електроенергия на ЕС, включително дисбаланси на доставките и неочакваните пазарни ценови аномалии, произтичащи от производството на електроенергия на някои енергийни източници, с предложение за коригиращи мерки и концептуална промяна. Изведени са системните предизвикателства пред електроенергетиката на България в контекста на Зеления пакт. Идентифицирани и измерени са основни фактори за електро и енергийно потребление и техните тенденции. На тази база е разработен собствен модел за прогнозиране на електропотреблението в България до 2050 г. Изведени са четири сценария за развитие на националния електроенергиен сектор и са формулирани практически приложими препоръки за национална структурна и енергийна политика, включително мерки за поддържане на дългосрочна сигурност на доставките и стимулиране на инвестиции в национално обосновани нисковъглеродни технологии.

Сравнение на прогнози за крайно нетно потребление на електроенергия фирми и домакинства в България до 2050 г. ГВтч, годишно

3. МЕЖДУНАРОДНО НАУЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО НА ЗВЕНТО

ИИИ при БАН поддържа партньорска мрежа със сродни организации от Европа и Азия. През 2025 г. бяха подписани нови безсрочни споразумения с University of Central Lancashire, Cyprus (Кипър), Institute of Economics named after M. Kotanyan of the National Academy of Sciences of Armenia (Армения), и Еразъм+ споразумение с Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi (Турция). Институтът е официално приет за член на международната мрежа Sustainable Development Solutions Network (SDSN) – инициатива под егидата на ООН, която обединява университети, научни институти и експерти от цял свят в подкрепа на изпълнението на Целите за устойчиво развитие (SDGs).

През 2025 г. научен екип от ИИИ при БАН успешно изпълни изследователски проект с Института за световна икономика на Румънската академия на тема „Световната икономика на ръба на дълбока рецесия. Решения за дълготрайно възстановяване“. В рамките на дейностите по двустранния проект бе организиран съвместен уебинар на тема: „Устойчиво развитие, индустриална политика и растеж“ и е публикуван сборник с изнесените доклади. В резултат на доброто сътрудничество, бе подготвен и спечелен нов проект.

Учени от Института изпълняват проекти, финансирани по европейски и международни програми и фондове, *по покана* или *по лична инициатива*, вкл. и като ръководители.

През 2025 г. Институтът е съорганизатор на 3 международни и с международно участие научни форуми. В традиционната годишна конференция на ИИИ при БАН взеха участие учени от Испания, Португалия, Турция, Румъния, Литва, Италия, Северна Македония. Учени от Института представят свои изследвания на над 50 международни научни форума, организирани в страната и в чужбина; реализирани са съвместни публикации с чуждестранни учени.

Важен аспект на международното сътрудничество на Института е съвместната издателска дейност, осъществявана чрез участието на чуждестранни учени в редколегиите на двете списания на Института, както и чрез участието на академични служители от Института в редколегии на международни и чуждестранни списания. Институтът и неговите издания са регистрирани в Световната база данни за рефериране и индексирание на публикации в областта на икономическите науки Research Papers in Economics, в която участват учени от над седемдесет държави в света.

ЕДИН значим международно финансиран проект

LIFE „ФЛАГ – ФИНАНСОВ ИНСТРУМЕНТ ЗА ПРЕХОД КЪМ ЧИСТА ЕНЕРГИЯ“ / FLAG – FINANCIAL INSTRUMENT FOR CLEAN ENERGY TRANSITION (FLAG FICET), 2022-2025 г.

ИИИ при БАН е партньор в проекта на Фонд „ФЛАГ“ (координатор) и „Клуб икономика 2000“.

Ръководител от страна на ИИИ при БАН: проф. д-р Ирена Зарева

В резултат на участието на учените от ИИИ при БАН в проекта са разработени доклади, свързани с предлагането и търсенето на финансиране на проекти за преход към чиста енергия и структурирането на иновативния финансов инструмент FLAG FICET: „Зеленият преход в България – анализ на банковото финансиране“; „Финансиране на проекти за преход към чиста енергия от международни финансови институции - състояние на пазара“; „Изработване на методология за оценка на зелени проекти на база

на въведената от ЕК и приета от банките “таксономия”; „Търсенето на финансиране на проекти за преход към чиста енергия“; „Структурирането на иновативния финансов инструмент“; „Ролята на финансовата система за електрификация на транспорта“; „Финансови инструменти за екологосъобразно развитие“.

Учените взеха участие в консултирането на Модел на иновативен финансов инструмент за преход към чиста енергия; в обосновката за включване на нова схема за финансиране „Екологосъобразна мобилност“ и в разпространяване на информация и осигуряване на устойчивост чрез участие в разработване на Доклад за широката общественост, План за устойчивост, както и при провеждането на практически семинари с представители на местните власти.

LIFE „ФЛАГ – финансов инструмент за преход към чиста енергия“ - План за устойчивост за петгодишен период

4. УЧАСТИЕ НА ЗВЕНОТО В ПОДГОТОВКАТА НА СПЕЦИАЛИСТИ

Основна форма на подготовка на специалисти е докторантското обучение в следните акредитирани докторски програми: Политическа икономика (икономикс), Народно стопанство (вкл. регионална икономика и история на народното стопанство), Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка, Статистика и демография, Световно стопанство и международни икономически отношения, Икономика и управление.

През 2025 г. в Института се обучаваха общо 5 български докторанти, от които 4 задочно и 1 самостоятелно обучение, като към 01.10.2025 г. един докторант е отчислен с право на защита. В края на 2025 г. са открити две процедури по защита на отчислени с право на защита докторанти.

Научното ръководство на докторантите се осъществява от хабилитирани учени от Института и преподаватели от СУ „Св. Климент Охридски“.

ИИИ при БАН има дългогодишни традиции в обучението на докторанти и е признат център за подготовка на български и чуждестранни специалисти.

Придобиването на докторска степен в ИИИ при БАН е гаранция за успешна професионална реализация в страната и в чужбина. Признание за възможностите на ИИИ при БАН в подготовката на специалисти са действащите договори за сътрудничество с редица национални и чуждестранни научни организации и висши училища.

Друга форма на обучение е провеждане на стажове. През 2025 г. е проведен едногодишен преддокторантски стаж на кандидат за докторантура в Университет „Paris Siclay“.

Академични служители на Института са включени в органи на управление, съвети и комисии на редица висши училища.

Наред с това, учени от Института участват в преподавателска и обучителна дейност по бакалавърски, магистърски и докторски програми в седем университета и висши училища в страната.

5. ИНОВАЦИОННА ДЕЙНОСТ НА ЗВЕНТО И АНАЛИЗ НА НЕЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ

5.1. Осъществяване на съвместна иновационна дейност с външни организации и партньори, вкл. поръчана и договорирана с фирми от страната и чужбина;

5.2. Извършен трансфер на технологии и/или подготовка за трансфер на технологии по договор с фирми; данни за полученото срещу това заплащане; данни за реализираните икономически резултати във фирмите (работни места, печалба, производителност, дял на новите продукти в общия обем на продажбите и т.н.).

6. СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ НА ЗВЕНТО

6.1. Осъществяване на съвместна стопанска дейност с външни организации и партньори /продукция, услуги и др., които не представляват научна дейност на звеното/, вкл. поръчана и договорирана с фирми от страната и чужбина.

6.2. Отдаване под наем на помещения и материална база.

6.3. Сведения за друга стопанска дейност.

7. КРАТЪК АНАЛИЗ НА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ НА ЗВЕНТО ЗА 2025 Г.

Приходите от бюджетната субсидия и собствени средства през 2025 г. възлизат на 3 570 157 лв., в т.ч. получени вътрешни трансфери, трансфери от фонд „Научни изследвания“ по конкурс „Българска научна периодика – 2025 г.“ за сп. „Икономическа изследвания“ и сп. „Икономическа мисъл“ и по договори за научни изследвания.

Разходите са 3170 671 лв., от които 2 931 865 лв. от субсидия и 238 806 лв. от собствени средства и получени трансфери във връзка с проекти, спечелени от Института. В размера на разходите се включват и разходи по проекти, финансирани от външни източници.

Разходите имат следната структура (лв.):

Заплати и доп. възнаграждения за персонала	2 549 369
в т.ч.	
- заплати, доп. възнаграждения, хонорари	2 527 559
- обезщетения	21 810
Осигурителни вноски за ДОО от работодател	260 398
Здравноосигурителни вноски от работодател	104 179
Вноски за ДЗПО от работодател	41 596
Издръжка	136 740
в т.ч.	
- материали	47 945
- вода, горива, енергия	22 604
- разходи за външни услуги	53 511
- командировки	6 808
- застраховки	2 381
- други	3 491
Данъци, такси	20 465
Разходи за членски внос	1 100
Разходи за придобиване на ДМА, за програмни продукти и лицензи	56 824

Приходите извън субсидията се формираха от продажба на списания “Икономическия мисъл” и “Икономически изследвания” и такси за публикуване на статии, от договори с фонд „Научни изследвания“, от договори, по които Институтът е страна, от такси за обучение на докторанти и други.

От началото на годината в Института се изплащаха хонорари и възнаграждения по договори, сключени с фонд „Научни изследвания“, по проект „ФЛАГ – Финансов инструмент за преход към чиста енергия“, с министерства и НПО, за изготвяне на рецензии на планови разработки, за научни журита, изпитни комисии и други.

Разходите за издръжка се покриха от определената субсидия, от собствени средства или от партията на съответния договор, за който се отнасят. В разходите за материали се включват и активи със стойност под 1000 лв. без ДДС, след което те се завеждат задбалансово. Разходите за външни услуги включват: телекомуникационни, обяви за

конкурси, печатарски услуги за издания на Института, научни мероприятия, поддръжка на програмни продукти, ремонт на техника, асансьорни, охранителни и други услуги. Разходите за командировки са за участия на служителите в научни мероприятия и конференции.

8. ИЗДАТЕЛСКА И ИНФОРМАЦИОННА ДЕЙНОСТ НА ЗВЕНТО

ИИИ при БАН е издател на висококачествена научна продукция – специализирани монографии и сборници, както и на две реномирани научни списания с отворен достъп „Икономическа мисъл” и „Икономически изследвания”.

Списание „Икономическа мисъл“ публикува годишно 4 книжки със статии и студии на български, английски и френски език с актуални изследвания по широк кръг въпроси от учени от България и чужбина. Списанието се индексира и реферира от Journal of Economic Literature/Econ Lit, издание на Американската икономическа асоциация и от световна база данни за научни публикации в областта на икономическите науки RePEc, а от 2018 г. – в ERIH PLUS. Списанието публикува и рецензии и отзиви за български и чуждестранни книги, информира читателите за проведени научни форуми в страната и чужбина.

Списание „Икономически изследвания (Ikonomicheski Izsledvania)“ публикува годишно 8 книжки. То е международно научно списание на английски език с SCImago Journal Rank (SJR) на SCOPUS: 0,157 (2024) и е в квантил Q4 „Economics, Econometrics and Finance” на SCOPUS. Списанието се индексира и реферира и от Journal of Economic Literature/Econ Lit, RePEc и EBSCO.

И двете списания имат WEB-страници, които постоянно се актуализират, а от 2021 г. пълният текст на всички броеве от архива на списанията е с отворен достъп. Те се разпространяват и чрез абонамент, изпращат се до най-големите национални и университетски библиотеки в света чрез служба „Библиотечен обмен” на БАН и са включени в каталога на най-голямата виртуална библиотека за издания от Централна и Източна Европа – CEEOL.

През 2025 г., за поредна година двете списания печелят Конкурс „Българска научна периодика“ на ФНИ, което е признание за тяхната значимост и актуалност.

Ежегодно ИИИ при БАН разработва и издава научно-аналитично издание, посветено на актуалното състояние и развитие на българската икономика „Икономическо развитие и политики в България: оценки и очаквания“, което включва и собствена макроикономическа прогноза, основаваща се на международните цени и външното търсене, както и параметрите на икономическата политика, провеждана в страната. Изданието е предназначено за държавни институции, работодателски и синдикални организации, общински и местни управленски структури, неправителствени организации, научната общност и широката общественост.

ИИИ при БАН е регистриран като издател и на електронни книги с отворен достъп.

9. ИНФОРМАЦИЯ ЗА НАУЧНИЯ СЪВЕТ НА ЗВЕНТО

През 2025 г. след изтичане мандата на Научния съвет – 2021-2025 г. на заседание на Общо събрание на учените, проведено на 26.02.2025 г., е избран нов състав на Научния съвет, който включва 15 членове - 9 професора и 6 доцента.

Списъчен състав на Научния съвет:

Проф. д-р Виктор Иванов Йоцов (СУ „Св. Климент Охридски“) – Председател

Проф. д-р Спартак Василев Керемидчиев (ИИИ-БАН) – Зам.председател

Доц. д-р Петя Христомирова Брънзова (ИИИ-БАН) – Научен секретар

Проф. д.н. Виржиния Иванова Желязкова (ИИИ-БАН)

Проф. д-р Александър Петров Тасев (ИИИ-БАН)

Проф. д-р Алла Валентиновна Кирова (ИИИ-БАН)

Проф. д-р Даниела Николова Бобева-Филипова (ИИИ-БАН)

Проф. д-р Ирена Кирилова Зарева-Зафирова (ИИИ-БАН)

Проф. д-р Митко Атанасов Димитров (ИИИ-БАН)

Проф. д-р Победа Василева Луканова (ИИИ-БАН)

Доц. д. н. Едуард Василев Маринов (НБУ)

Доц. д-р Дочка Ангелова Велкова (ИИИ-БАН)

Доц. д-р Недялко Мариев Несторов (ИИИ-БАН)

Доц. д-р Павлинка Петкова Илева-Найденова (ИИИ-БАН)

Доц. д-р Яна Цветанова Кирилова (ИИИ-БАН)

Актуализираният Правилник за дейността на Научния съвет на Института за икономически изследвания при БАН е приет на заседание на Научния съвет, с Протокол № 3 от 26.02.2020 г. изм. и доп. НС / Протокол № 5 от 24.02.2025 г.

https://www.iki.bas.bg/files/Pravilnik_Nauchen.savet_2025-f_0.pdf

10. КОПИЕ ОТ ПРАВИЛНИКА ЗА РАБОТА В ЗВЕНТО

Правилник за устройството, дейността и вътрешния ред на Института за икономически изследвания при БАН –

https://www.iki.bas.bg/files/Pravilnik-za-ustroistvoto%20i%20deinostta_2025%D1%84.pdf

11. СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ В ОТЧЕТА И ПРИЛОЖЕНИЯТА КЪМ НЕГО СЪКРАЩЕНИЯ

CEEOL	– Central and Eastern European Online Library
EBSCO	– Elton B. Stephens Company (Leading Provider of Research Databases)
RePEc	– Research Papers in Economics
SJR	– SCImago Journal Rank
WWF	– World Wildlife Fund (Световен фонд за природата)
АИКБ	– Асоциация на индустриалния капитал в България
БСК	– Българска стопанска камара
БФБ	– Българска фондова борса
ВСУ	– Варненски свободен университет
ВТУ	– Великотърновски университет
ВУЗФ	– Висше училище по застраховане и финанси
ЕИСК	– Европейският икономически и социален комитет
ИИИ-БАН	– Институт за икономически изследвания при Българска Академия на науките
ИСИ РА	– Институт за световна икономика към Румънската академия
ИСС на РБ	– Икономически и социален съвет на Република България
КАЕ	– Комисия за академична етика
КРИБ	– Конфедерация на работодателите и индустриалците в България
МВБУ	– Международно висше бизнес училище
МЕ	– Министерство на енергетиката
МЗ	– Министерство на здравеопазването
МИИ	– Министерство на икономиката и индустрията
МИР	– Министерство на иновациите и растежа
МОН	– Министерство на образованието и науката
МОСВ	– Министерство на околната среда и водите
МРРБ	– Министерството на регионалното развитие и благоустройството
МС	– Министерски съвет
МСП	– Малки и средни предприятия
МТСП	– Министерство на труда и социалната политика
НАОА	– Национална агенция за оценяване и акредитация
НБУ	– Нов български университет
ННП	– Национална научна програма
НПВУ	– Национален план за възстановяване и устойчивост
НС	– Народно събрание
НСИ	– Национален статистически институт
НСМСП	– Национална стратегия за малките и средни предприятия
НСРНИ	– Националната стратегия за развитие на научните изследвания
ОПРЧР	– Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“
ПУ	– Пловдивски университет
ПЧИ	– Преки чуждестранни инвестиции
СУ	– Софийски университет
УНСС	– Университет за национално и световно стопанство
ФНИ	– Фонд „Научни изследвания“
ЮЗУ	– Югозападен университет